

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

בפני כבוד השופט אפרים צ'זיק – יו"ר הוועדה
ד"ר אלכס קורת – חבר הוועדה
פרופ' ולטר מרקביץ – חבר הוועדה

מערער

ע"י ב"כ עוה"ד יפתח קיפרמן ואח'

נגד

קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום
ע"י ב"כ עוה"ד נפתלי קפשוך

משיב

פסק דין

- 1
- 2 העניין שבפנינו ערעור על החלטת קצין התגמולים מיום 21.12.2014 לפיה נדחתה
- 3 תביעה/בקשה להכרת זכות נכה מטעמו של המערער מיום 3.12.2013 להכרה בין תנאי
- 4 שירותו במשטרת ישראל לבין תלונותיו בנוגע לכאבים בכתף יד ימין.
- 5 2. במסגרת החלטת קצין התגמולים נשוא הערעור נקבע כדלקמן :
- 6
- 7 "הנני להודיעך כי בקשתך נדחית, לאחר שהגעתי למסקנה, כי לא הוכח קשר סיבתי
- 8 בין תנאי שירותך הצבאי לבין הכאבים בכתף ימין מהם הינך סובל.
- 9 החלטתי התקבלה על בסיס החומר העובדתי והרפואי שעמד בפני ולרבות חוות
- 10 הדעת מיום 30.11.2014 של פרופ' ביקלס.
- 11
- 12 רקע עובדתי :
- 13
- 14 3. המערער, יליד שנת 1969, התגייס למשטרת ישראל בשנת 1988 עם פרופיל רפואי מלא (97)
- 15 ושוכן לתפקיד סיר תנועה ומפעיל ממל"ז (מד מהירות לייזר).
- 16
- 17 4. במהלך חודש מאי 2011 בוצעה למערער בדיקת CT של עמוד השדרה המותני והצווארי אשר
- 18 הדגימה כי המערער סובל מהיצרות פורמינאלית. בחודש יוני 2011 הלן המערער בפני רופאו
- 19 המטפל בקופ"ח על כך שהינו סובל מכאבי צוואר קורנים לידיים ומכאבי כתפיים, ובעיקר
- 20 בכתף יד ימין.

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
5. במהלך הבדיקות הקליניות אשר בוצעו למערער נמצא כי הינו סובל ממגבלות תנועה ומרגישות בעמוד השדרה הצווארי, חגורת הכתפיים ועמוד השדרה המותני, ולכן הומלץ על ביצוע טיפולי פיזיותרפיה וטיפולי חימום מקומי של הכתף, תוך הימנעות מימידיה מימושכת ומביצוע מאמצים פיזיים.
6. בחודש ינואר 2013 בוצעה למערער בדיקת אולטרסאונד של כתף יד ימין, שבסיומה אובחן כי המערער סובל מקרע באורך של 9 מ"מ בחלק המדיאלי של גיד הסופרה ספינטוס (SSP) ואילו בגיד הביצפס (השריר הדו-ראשי) נמצאה כמות קטנה של נוזל צלול בתעלה.
7. בתאריך 30.1.2013 נבדק המערער על ידי מוכחה בתחום האורתופדיה, אשר מצא כי המערער סובל מתנועות מוגבלות של עמוד השדרה צווארי, ואילו ביחס לכתף יד ימין מצא כי המערער סובל מרגישות ומתנועות מוגבלות, בעיקר בעת ביצוע תנועות של כיפוף קדמי וסיבוב פנימי. בסיום הבדיקה המליץ המומחה על מעבר טיפולי פיזיותרפיה, חימום הכתף והימנעות מתנועות עם המרפק לכוון המרוחק מהגוף, ובנוסף אף הומלץ למערער לעבור טיפול ניתוחי הכולל תפירה של הקרע שנוצר בכתף.
8. בתאריך 3.12.2013 הגיש המערער את תביעתו בה ציין כי הינו עובד כמפעיל של מכשיר הממליץ במשך מזה כ- 16 שנה, וכי במהלך עבודתו השוטפת הינו נדרש לאחוז במכשיר ולהרימו לגובה הכתף בכדי לשמור על יציבות המכשיר. המערער אף הוסיף וציין במסגרת תביעתו כי הינו סובל ממגבלות תנועה ומתחושות כאב בכתפו הימנית, וכי הפגיעה בכתף נגרמה כתוצאה מאופי עבודתו.
- חנות הדעת הרפואיות :**
9. המערער צירף לתביעתו מכתב סיכום מצב רפואי מטעמו של המומחה בתחום האורתופדיה, ד"ר אבי שזר, אשר בדק את המערער ומצא כי המערער סובל מקרע סימפטומטי של השרוול המסובב אשר גורם לקשיים בתפקודי הכתף ובפרט בשעת הרמת היד. בנוסף לכך, ציין המומחה כי מומלץ למערער לעבור ניתוח לתיקון הקרע וכי מדובר בפגיעה בינונית.
10. ד"ר שזר אף ציין במכתבו כי בספרות המחקרית ישנם מחקרים המוכיחים כי בעת ביצוע עבודות אשר מצריכות הרמה מימושכת של היד עלולים להיווצר פגיעות בכתף וקרעים

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 ב"ש רוול המסובב" של היד, ובעיקר בגיד הסופרה ספינטוס (SSP). המומחה מציין במכתבו
2 כי מחקרים רפואיים אלה מוכיחים שגם במקרה דנן הקרע בגיד הכתף נגרם כתוצאה מאופי
3 עבודתו של המערער, במסגרתה נדרש המערער לבצע תנועות הרמה של היד לזמן ממושך.
4
- 5 11. בהחלטתו מיום 21.12.2014 מצא המשיב לדחות את תביעת המערער בהסתמך על חוות
6 דעתו המייעצת של המומחה הרפואי מטעמו, פרופ' יעקב ביקלס, אשר קבע בחוות דעתו כי
7 הכאבים מהם סובל המערער והקשיים בטווח תנועות היד נובעים כתוצאה משחיקה ניוונית
8 של גידו הכתף. עוד ובנוסף, קובע המומחה בחוות דעתו כי הספרות המחקרית אינה מכירה
9 בקיומו של קש"ס רפואי בין עבודה אשר כרוכה בהרמה סטטית של הכתף לבין שחיקת גידו
10 הכתף ולכן לשיטתו יש לדחות את התביעה.
11
- 12 12. המערער, אשר לא השלים עם החלטת המשיב, הגיש לביהמ"ש ערעור על החלטת המשיב,
13 אליו צירף חוות דעת מפורטת מטעמו של דר' שזר מיום 21.5.2015. על פי הנטען בחוזה"ד
14 מדובר בכאבי כתף אשר התפתחו באופן הדרגתי אשר נגרמו בעת הרמת הכתף וכן גם בעת
15 ביצוע תנועות יד חדות.
16
- 17 13. המומחה הוסיף וקבע בחוות דעתו כי המערער סובל מקרע סימפטומטי של השרוול המסובב
18 ומ"תסמונת צביטה", אשר מתבטאים בכאבים ובקושי תפקודי של הכתף והיד הימנית
19 ובמיוחד בעת ביצוע תנועות הרמה. על פי הנטען בחוזה"ד הקרע נגרם כתוצאה משחיקה
20 הדרגתית של הגיד עד ליצירת הקרע בקדמת גיד ה- SSP.
21
- 22 14. בנוגע לקביעתו של פרופ' ביקלס מציין דר' שזר בחוות דעתו, כי השכיחות לקרעים ניווניים
23 בגיל נמוך מ- 45 הינם נמוכים, ולרוב נובעים מפגיעה חבלתית באזור הכתף ולכן ניתן
24 להסביר את היווצרות הקרע לאור נתוני אופי עבודתו.
25
- 26 15. בנוסף לכך, צירף דר' שזר לחוות דעתו מספר מובאות מתוך הספרות הרפואית המחקרית,
27 כאשר המגמה השלטת בקרב כלל החוקרים אשר נימנים על אסכולה מחקרית זו הינה כי
28 מתקיים קש"ס רפואי מובהק בין פגיעות כתף לבין אנשים אשר מבצעים עבודות המצריכות
29 תנועות הרמה חוזרות ונשנות של היד בגובה הכתף ומעל לגובה הכתף. כמו כן, קובע
30 המומחה בחוות דעתו כי ספרות מחקרית זו אף מגיעה למסקנה אחידה ולפיה שיטת עבודה
31 המצריכה ביצוע תנועות הרמה חוזרות ונשנות של היד בגובה הכתף ומעבר לגובה הכתף

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות
ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 מהוות גורם סיכון משמעותי להיווצרותן של פגיעות באזור ה"שרוול המסובב" ובפרט בגיד
2 ה – SSP.
3
4 16. במענה לטענות הללו צירף המשיב חוות משלימה מטעמו של פרופ' ביקלס ממנה עולה כי
5 למרות שהמומחה אינו חולק על כך שהמיערער סובל מ"תסמונת צביטה" של גיד השרוול
6 המסובב (ROTATOR CUFF INJURY), הרי שלשיתו אין ניקום לקבוע כי במקרה זה
7 מתקיים קש"ס בין הפגימה לבין תנאי השירות מאחר והספרות המחקרית העולמית לא
8 בחנה מקרים דומים בקרב שוטרים (או בעלי מקצוע אחרים) אשר משתמשים באקדח לייזר
9 מהסוג והמשקל הרלוונטי לענייננו.
10
11 17. בנוגע לאותן מובאות אליהן מתייחס דר' שזר במסגרת חוות דעתו מדגיש פרופ' ביקלס
12 במסגרת חוות דעתו הנוגדת, כי אין מדובר בספרות מחקרית מאחר ואותן מובאות אינן
13 כוללות בחובן תיאור של תוצאות מחקריות חדשות, אלא סקירה של עבודות מחקר אשר
14 פורסמו. עם זאת, המומחה ציין בחוות דעתו המלימה כי ישקול לשנות את חוות דעתו ככל
15 שיובאו לעיונו עבודות מחקר אשר מבססות קשר אפידמיולוגי אפשרי בין "תסמונת
16 הצביטה" לבין הרמת מכשירים/משאות מן הסוג אותו הרים המיערער במהלך עבודתו.
17
18 18. למרות שדר' שזר העביר לעיונו של פרופ' ביקלס חמישה מאמרים מקצועיים אשר לטענתו
19 תומכים בעמדתו המקצועית ולפיה קיים קשר סיבתי רפואי בין הרמה סטטית של הכתף
20 לבין פגיעה בשרירי הכף (ROTATOR CUFF INJURY) ציין פרופ' ביקלס במסגרת חוות דעת
21 נוספת מיום 26.11.2015 כי אין מדובר בספרות מחקרית, מאחר ודר' שזר הציג לעיונו שני
22 מאמרים שאינם רלוונטיים ושלוש מובאות שהינן הלכה למעשה סקירה כללית של הספרות
23 המקצועית ולא עבודות מחקר עצמאיות.
24
25 19. נוכח הפערים אשר התגלעו בין המומחים מטעם הצדדים מינה יו"ר המותב בהחלטתו מיום
26 30.5.2016 את המומחה בתחום האורתופדיה, פרופ' נחום רוזנברג, כמומחה מיטעם
27 ביהמ"ש. בתאריך 11.1.2017 הוגשה לביהמ"ש חוות דעתו של פרופ' רוזנברג ולפיה המיערער
28 סובל מהגבלה בתנועות כתף יד ימין עקב הקרע (בדרגה ראשונה) בגיד ה – SSP.
29
30 20. המומחה מטעם הוועדה מציין בחוות דעתו כי מדע הרפואה מכיר שלושה הסברים
31 אפשריים לצורך היווצרות קרע/פגיעה בגיד ה – SSP – האחד, שינויים ניווניים אשר
32 מתרחשים עקב העלייה בגיל הביולוגי, ובפרט מעל גיל 60. הסבר אפשרי נוסף להיווצרות

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 קרע בגיד ניתן להסכר על רקע פגיעה ישירה/חבלה, דהיינו פגיעה טראומטית. הסבר שלישי
 2 להיווצרות הקרע בגיד בקרב אנשים צעירים טמון בפגיעה במנגנון המיקרו-טראומה, דהיינו
 3 התפתחות של טנדינופטיה ניוונית עקב הפעלה לא פיזיולוגית לאורך תקופה ארוכה של
 4 הגיד, ובכלל זאת הפעלה לא פיזיולוגית ומאומצת של הכתף.
 5
- 6 21. המומחה מטעם הוועדה מציין בחוות דעתו כי המערער סובל מההפרעה בכתף החל מגיל 42
 7 – 43 ולכן מדובר בגיל ביולוגי צעיר יחסית אשר השינויים האידיופטיים בגיד ה – SSP אינם
 8 שכיחים בו. עם זאת, המומחה סבור כי במקרה דנן מדובר בפגיעה במנגנון המיקרו-
 9 טראומה שמקורו בתנאי עבודתו מאחר והמערער נדרש להחזיק בידו הימנית מכשיר
 10 אלקטרוני שמשקלו כ – 4 ק"ג כשכתפו נמצאת בזווית של 60 מעלות.
 11
- 12 22. לדעת המומחה, מאחר ומדובר בפעולה אשר חזרה על עצמה פעמים רבות ובתנחות אחיזה
 13 אשר דרשה הפעלת כח פיזי משמעותי לאורך זמן, הרי שמדובר בהפעלה לא פיזיולוגית של
 14 הכתף, אשר עלולה לגרום לשינויים בהתאם למנגנון המיקרו-טראומה. עוד קובע המומחה
 15 בחוות דעתו כי דלקת הגיד נגרמה בשל הפעלה לא פיזיולוגית של כתף יד ימין אשר מגבילה
 16 את התנועה הסיבובית של הכתף, ואף גורמת למערער כאב בעוצמה גבוהה.
 17
- 18 23. באשר לטענתו של פרופ' ביקלס ולפיה היה על דר' שור להמציא לעיונו ספרות מקצועית
 19 מחקרית אשר תומכת בעמדתו, מבהיר פרופ' רוזנברג כי הדבר מצריך עריכת מחקר בקרב
 20 100 נבדקים (לכל הפחות) אשר מבצעים עבודה דומה לזו של המערער, מה גם שלפי מייטב
 21 ידיעתו המקצועית לא נערך מחקר שכזה, אם כי הספרות המקצועית מכירה בכך שכ - 14%
 22 - 18% מהאנשים אשר מבצעים עבודה שבמסגרתה מתבצעת הפעלה לא פיזיולוגית של
 23 הכתף סובלים מפגיעות בגידי הכתף.
 24
- 25 **טענות הצדדים בפן העובדתי :**
 26
- 27 24. בנוגע לתנאי שירותו ציין המערער במסגרת התצהיר אותו צירף לתביעתו/בקשתו כדלקמן
 28 (תצהיר מיום 25.11.2013):
 29
- 30 3" במהלך ה – 16 שנים האחרונות היה תפקידי לעבוד עם אקח
 31 ליזר(ממל"ז") וזאת שעות רבות כל יום.
 32 4. הפעולה הכרוכה בהפעלת המכשיר היא הרמת לגובה של יד וכתף ימין על
 33 מנת להחזיר באופן יציב את המכשיר.

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות
ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

5. לאחר שנים רבות של עבודה יומיומית כאשר היד והכתף מורמים באוויר ובגובה התחלתי לחוש בכאבים עזים בכתף ויד ימין ובבדיקות שנעשו לי נמצא קרע בכתף ימין.
6. אני מוגבל מאד כיום בעבודתי וסובל מכאבים ומגבלות בכתף ויד ימין".
25. במסגרת התצהיר המצורף לכתב הערעור המתוקן (תצהיר מיום 27.5.2015) ציין המיערער בנוגע לנסיבות שירותו כדלקמן:
- 3". במהלך 17 השנים האחרונות, במסגרת תפקידי כמפעיל ממל"ז (מפעיל מדידת לייזר) נדרשתי לעבודה עם אקדח לייזר (ממל"ז) וזאת שעות רבות כל יום, כאשר הפעלת המכשיר כרוכה בהרמת יד ימין באוויר ובגובה זמן ממושך בתנוחה הדומה לירי ברובה ובה המרפק מורם, ע"מ להחזיק באופן יציב את המכשיר.
- העתק מאישור פקד תלחמי חנו, קצין יחידה ימתא עמקים מתנ"א צפון על תנאי שירותי רצ"ב כנספח "א3" לתצהירי זה.
4. לאחר שנים רבות ואלפי שעות בעבודה בתנוחה ובמצב זה, התחלתי לסבול מכאבים בכתף ימין. הכאב התפתח באופן הדרגתי עם החמרה בשלוש השנים האחרונות".
26. בתמיכה לטענותיו המיערער צירף לכתב הערעור המתוקן תצהיר מטעמו של פקד ענאן תלחמי, אשר אף העיד בביהמ"ש כעד מטעמו של המיערער. על פי הנטען בתצהיר המיערער שימש במשך שנים רבות כשוטר תנועה וכמפעיל ממל"ז. בנוסף לכך, ציין העד בתצהירו כי לצורך הפעלת המכשיר נדרשת הרמה של היד והכתף המחזיקה את המכשיר לגובה בכדי לייצר תנוחה יציבה.
27. במהלך ההתדיינות בתיק זה שלח חוקר תביעות מטעם המשיב אל מיטרת ישראל בתאריך 7.8.2017 שאלון מפורט בנוגע לתנאי שירותו של המיערער. במסגרת שאלון זה ביקש משרד הביטחון להתייחס בתשובתו לתנאי עבודתו של המיערער, למספר שעות עבודתו ביום, למשך תקופת עבודתו כשוטר סיור, למשך הזמן שבו נדרש המיערער להישאר עם כתף מכופפת, למספר הפעמים שבהם השתמש במכשיר הממל"ז במהלך משמרת, ולמשך הזמן שבו לוקחת הפעלת המכשיר החל מרגע הרמת האקדח ועד להורדתו.

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות
ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 28. בתאריך 12.12.17 נשלחה אל המשיב תשובה מפורטת מטעמו ש[REDACTED]
- 2 המשמש כמפקדו הישיר של המערער נכון ליום המענה לשאלון ומ"מ מפקד ימת"א עמקים
- 3 וקצין יח"ת 2 של תחנת ימת"א עמקים.
- 4
- 5 29. מתשובתיו של [REDACTED] עלה כי סיירי התנועה מבצעים שלוש משמרות ביום כאשר כל
- 6 משמרת נמשכת 9.5 שעות (5:30 – 14:00 ; 13:30 – 22:00 ו- 20:30 – 06:00) וכי המערער
- 7 שימש כסייר תנועה בין התאריכים 19.7.1998 ועד 31.12.2013.
- 8
- 9 30. בנוגע לאופי העבודה עם המכשיר [REDACTED] בדלקמן :
- 10
- 11 "להלן הנוסחה הנ באופן כללי והן לתובע : השוטר לאחר שחתם על המכשיר וכיול
- 12 אותו והגיע לקטע, מיד מתחיל בהפעלת הממל"ז בצורה הזו : השוטר אמור
- 13 להרים את הממל"ז תוך כדי אחיזתו עם הכתף ע"מ לכוון את הממל"ז בצורה
- 14 יסודית ויציבה לעבר רכב שמגיע במהירות. אם השוטר אמור להפעיל את הממל"ז
- 15 כל המשמרת כמובן עם תפיסת רכב שהוא חורג במהירות מכשיר ממל"ז יורד
- 16 הצידה ע"מ לשכתב דו"ח תנועה לנהג, או כל משימה אחרת, קרי : אוכל,
- 17 שירותים, נהיגה, טיפול באירוע או כל דבר אחר. אך ברמה הכללית השוטר
- 18 שמוגדר בהפעלת ממל"ז במשמרת שלמה, אמור להפעיל את הממל"ז לשעות
- 19 ארוכות במצטבר".
- 20
- 21 31. בנוגע לשאלה כמה פעמים במהלך משמרת השתמש המערער במכשיר הלייזר תוך כדי כיפוף
- 22 ידיים השיב [REDACTED] לא ניתן להפעיל את המכשיר ללא כיפוף ידיים ולכן גם לא ניתן
- 23 להעריך כמה פעמים [REDACTED] משמרת נדרש המפעיל לבצע את תנועות הכיפוף. עם זאת,
- 24 הקצין הוסיף והבהיר בשנית כי במהלך שעות העבודה נדרשים מפעילי הממל"ז לא אחת
- 25 לבצע פעילויות נוספות במהלך המשמרת - ובכלל זאת רישום דו"חות תנועה, טיפול
- 26 באירועים שוטפים ואף נהיגה ברכב. הקצין הוסיף וציין כי לא ניתן להעריך את משך הזמן
- 27 שבו נמשכת פעולת הממל"ז החל מרגע הרמת המכשיר על ידי מפעיל המכשיר ועד לשלב
- 28 הורדתו מאחר והדבר תלוי במספר הרכבים החולפים בכביש וכן גם במהירות נסיעתם.
- 29
- 30 32. המערער ציין אף הוא בעדותו בביהמ"ש כי משמרת של סייר אשר מפעיל מכשיר ממל"ז
- 31 נמשכת כתשע שעות וכי פרט להפעלת מכשיר הלייזר, שהינה עיקר המשמרת של עבודת
- 32 המפעיל, נדרש המפעיל לבצע פעולות נוספות ובכלל זאת טיפול בתאונות דרכים, עצירת
- 33 נהגים בצידי הדרך לצורך בירור וכי.

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

33. בנוגע לדרך אחיזת מכשיר הממלי"ז בשעת הפעלתו ציין המערער כהאי לישנא (ראה : עמוד 1
2 שורות 20 – 25 לפרוטוקול) :
- 3
4 **"... להפעיל ממלי"ז יש שתי שיטות: בעמידה ובישיבה. בשביל היציבות אני**
5 **משעין את מרפק יד ימין על המכוננית. אם עוברת משאית כבדה, ההדף יכול להזיז**
6 **אותך ואתה חייב להישען. ש. למעשה זה הגובה המקסימלי של הרמת היד כדי**
7 **שהעיניים שלך יהיו מול העינית? ת. אם זה בישיבה זה ככה. העינית לא קשורה**
8 **לגובה. אם אני יושב אני נשען על הדלת הפתוח ואם עומד אז נשען למעלה"**
9
34. עוד ציין המערער במהלך עדותו בביהמ"ש כי היחידה בה שירת כמפעיל ממלי"ז בין השנים 10
11 1998 ועד 2013 מנתה 25 איש, שרובם הוכשרו לשמש כמפעילי ממלי"ז לאחר מעבר הכשרה
12 קצרה בת שבועיים ועד שלושה שבועות, וכי ככלל מדובר בעבודה אישית של כל מהמפעילים
13 באופן עצמאי, כאשר במקרים חריגים בלבד מבצעת עבודה בזוגות. המערער אף ציין בעדותו
14 בביהמ"ש כי החל להרגיש כאבים בכתפו הימנית בשנת 2011 וכי את תפקיד "סייר האוויר"
15 ביצע רק לעיתים רחוקות (אחת לחודש או אחת לחודשיים).
16
35. המשיב ציין בסיכומיו כי יש להטיל ספק בגרסת המערער בנוגע למהימנות גרסתו העובדתית 17
18 של המערער ולפיה במהלך שגרת עבודתו היומית הוא נדרש של מכשיר הלייזר כשהוא צמוד
19 לכתף יד ימין במשך 8 שעות ביום (חמישה ימים בשבוע) בתנוחה של כיפוף צידי של 60
20 מעלות.
21
36. המשיב טוען כי מעדותו של המערער עולה שבמסגרת היחידה בה שירת הועסקו 25 שוטרים, 22
23 כאשר מעדותו אף עלה כי עבודתו הצריכה בנוסף להחזקת המכשיר ותפעולו גם פעילויות
24 נוספות שבכללן התבוננות במסך המכשיר, רישום דו"חות לנהגים ופעילות כ"סייר אוויר"
25 בהליקופטר החל משנת 2010 וכו'. שנית, טוען המשיב כי במהלך תקופת שירותו הממושך
26 במשטרה שובך המערער לשרת באזורי עימות ובתפקידי שיטור אשר הצריכו אותו
27 להתמודד עם אירועי פח"ע, וכי במהלך עדותו הוא לא הבהיר כיצד במהלך תקופה זו ביצע
28 את תפקיד מפעיל הממלי"ז. שלישית, בתיקו האישי-רפואי של המערער מתועדים מסמכים
29 המלמדים על כך שהמערער לא הצהיר במסגרת תביעה אחרת אותה הגיש למשיב שעניינה
30 חבלה אקוסטית בנוגע לשנים 1992 – 2007 כי הוא עבד באותן שנים כמפעיל של מכשיר
31 הממלי"ז. רביעית, ממוכר משנת 2007 עליו חתום מפקדו הישיר של המערער באותה עת
32 עולה כי במסגרת תפקידו השוטף נדרש המערער לבצע פעולות נוספות שבכללן פעולות
33 שיטור פח"עיות באזור "קו התפרי", וכן גם טיפול בתיקי תאונות דרכים אשר הצריכו אותו

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות
ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 להיות קשוב למכשירי הקשר המשטרתיים וכד בבד לנהוג ברכב משטרתי הכולל סירנה
2 מבלי שהיה באותם מזכרים כל אזכור לתפקידו כמפעיל ממל"ז.
- 3
4 37. לאחר שבחנו את טענות המשיב אנו מוצאים לדחות על הסף. אמנם מעדותו
5 בביהמ"ש עלה שהוא שימש כמפקדו הישיר של המיערער רק החל משנת 2011 ברם
6 במהלך חקירתו התברר כי השניים מכירים זה את זה במשך שנים רבות וכי במהלך עבודתו
7 שימש המיערער כמפעיל ממל"ז במשך שנים רבות (ראה : עמוד 2 שורות 8 – 15 לפרוטוקול).
- 8
9 38. בנוסף לכך, ממסמך התשובות לשאלון מתאריך 12.12.2017 עולה כי המיערער שימש כסייר
10 תנועה במשך קרוב ל- 14.5 שנה בין השנים 1998 ועד 2013 כאשר עיקר עבודתו התמקדה
11 בעיקר הפעלת המכשיר במשך שעות ארוכות במהלך יום העבודה בעוד שיתר הפעילויות
12 הנלוות (רישום דו"חות, טיפול באירועים שוטפים וכו') היו בשולי עבודת העיקריות.
- 13
14 39. למרות שמבחינה פורמאלית מסמך התשובות לשאלון לא נערך כתעודת עובד ציבור הרי
15 שבפועל מדובר במסמך המהווה ביטוי אותנטי ומספק של תנאי שירותו של המיערער.
- 16
17 40. אשר על כן, בהינתן העובדה שהמשיב נמנע מלזמן לעדות את אותם שוטרים אשר שמותיהם
18 נזכרו בסיכומיו הרי שאנו מוצאים לנכון לקבוע כעניין שבעובדה כי המיערער עבד בתפקיד
19 סייר תנועה בין התאריכים 19.7.1998 ועד 31.12.2013 וכי במסגרת עבודתו, אשר נמשכה
20 במשך 45 שעות בשבוע, חלק ניכר מזמן העבודה ומיום העבודה השגרתי הועברו בהפעלת
21 המכשיר, אשר משקלו כארבעה ק"ג, ואותה עבודה התבצעה באמצעות הרמת היד והכתף
22 בכיפוף של הכתף כלפי הצד בזווית 60 מעלות (ראה : עמוד 3 סיפא לחוות דעתו של המומחה
23 מטעם ביהמ"ש).
- 24
25 הפן הרפואי – מעמדה המשפטי של חוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט :
- 26
27 41. אמנם תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 אינן חלות על ועדה זו אולם לעניין מינוי
28 המומחים הרפואיים וסימיוותיהם אומצו ההלכות המקובלות בפסיקותיהם של בתי
29 המשפט האזרחיים, דהיינו, כי מדובר בראייה שהינה ככל הראיות וכי בית המשפט רשאי
30 לאמץ מסקנות המומחים או לדחותן ולקבלן באופן מלא או חלקי וזאת בין אם מדובר
31 במומחים מטעם הצדדים או במומחה מטעם בית המשפט הגם שחזקה היא כי מדובר
32 בגורם אובייקטיבי אשר מונה על ידי בית המשפט (ראה : ע"ו (מחוזי ת"א) 34668-12-12

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות
ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 צ.ד. נ' קצין התגמולים מיום 10.10.2013 ; ע"נ 24721-11-12 (שלום חיפה) ל.ז. נ' קצין
2 התגמולים מיום 27.1.2016 והאסמכתאות דשם).
3
- 4 42. לצורך התערבות במסקנת המומחה מטעם ביהמ"ש שומה על ביהמ"ש להשתכנע לאחר
5 חקירה (או לאחר קבלת תשובות המומחה לשאלות הבהרה) כי המומחה טעה בחוות דעתו
6 או לחילופין כי ביסס את מסקנותיו על סמך תשתית עובדתית שגויה כאשר במצב זה יתכן
7 שבית המשפט ימצא לנכון לסטות מקביעותיו של המומחה אף ללא חקירה או שאלות
8 הבהרה ואף ללא מינוי מומחה נוסף או העמדת השאלה לבדיקה חוזרת בפני אותו מומחה
9 (ראה : ע"א 2160/90 שרה רוז נ' פרידה לאף, פ"ד מז (5), 170).
- 10
11 43. כמו כן, יכול ביהמ"ש להגיע למסקנה כי מסקנותיו של המומחה אינן סבירות ואינן יכולות
12 לעמוד במבחן ההיגיון בהסתמך על הצלבת נימוקי חוות הדעת בצירוף מכלול החומר,
13 שמסקנות המומחה אינן יכולות לעמוד במבחן ההיגיון ולכן גם מסקנותיו של המומחה אינן
14 בבחינת "כזה ראה וקדש" (ראה : א(שלום חיפה) 7128/05 זוהר מרדכי נ' כלל חברה
15 לביטוח בע"מ ואח' מיום 8.11.2007).
- 16
17 44. חוות הדעת הרפואיות, ובכלל זאת גם חוות דעתו של המומחה מטעם ביהמ"ש, הינן ראיות
18 כאשר חוות דעת מומחה שבית משפט מינה הינה רק אחת מהראיות שבפניו ואין בה כדי
19 להגביל את שיקול דעתו או לגרוע מהסמכות הנתונה לו להכריע באופן סופי במחלוקת
20 שנתגלעה בין הצדדים, אף כי סביר שבית משפט יאמץ את ממצאי המומחה אלא אם כן
21 נראית סיבה בולטת לעין שלא לעשות זאת. נראה : ע"א 5509/09 מסארווה נ' עזבון מסארווה
22 מיום 23.2.2014. עם זאת, לבית משפט שמור מלוא שיקול הדעת בנוגע למידת ההסתמכות
23 על מסקנות המומחים שלפניו ובכלל זאת אימוצן באופן מלא, דחייתן או קבלתן באופן
24 חלקי וזאת בין אם מדובר במומחים מטעם הצדדים או מטעמו (ראה : ע"א 3079/08 מדינת
25 ישראל נ' הקדש קרן עזרה ע"ש יעקב הייטנר מיום 4.7.2012).
- 26
27 האם הוכחה בפן הרפואי פגימה כתוצאה מנסיבות השירות של המערער ?
- 28
29 45. כאמור מעלה, לדעת המומחה מטעם ביהמ"ש קיימת סבירות גבוהה לכך שמצבו הרפואי של
30 המערער ניתן להסבר על רקע תורת המיקרו-טראומה. המומחה מטעם ביהמ"ש סבור כי
31 העובדה שהמערער החל לסבול מכאבי כתף בגיל 42 – 43 ואובחן לאחר כשנתיים כמי
32 שסובל מקרע בכתף מצביעה על כך שהמערער נפגע בכתפו כתוצאה מהפעלה לא פיזיולוגית

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 של הכתף בשל דרך האחיזה בו אשר מצריכה את אחיזתו במרחק של כ- 60 מעלות מהגוף
2 כאשר לנתון זה יש להוסיף גם את משקל המכשיר (כארבעה ק"ג).
- 3
- 4 46. בנוסף לכך, ציין המומחה במהלך חקירתו בביהמ"ש כי הגיע למסקנה שמדובר בפגיעה
5 במנגנון המיקרו-טראומה ולא בשינויים ניווניים מאחר ואופי הפגיעה מימנה סובל המיערער,
6 אשר נגרמה כתוצאה של הפעלה בלתי פיזיולוגית של הכתף, דומה לפגיעה הנגרמת מהחזקת
7 משקולת בת ארבעה ק"ג למשך חמש דקות ביום במישך עשרות פעמים ולכן תנועות וחוזרות
8 אלו גורמות לגידים נזק מתמשך מאחר וגידים אינם מתחדשים וזאת בשונה משרירי הגוף
9 (ראה: עמוד 8 שורות 1-25; עמוד 8 שורה 34 – עמוד 9 שורה 15 לפרוטוקול).
- 10
- 11 47. המשיב טוען בסיכומין כי חוות דעתו של פרופ' רוזנברג שגויה מאחר והינה מושתתת על
12 נתונים עובדתיים שגויים ביחס לתקופת עבודתו כמפעיל מכשיר הממלי"ז וזמן העבודה
13 היומי עם מכשיר הממלי"ז דא יקא משמאנו לקבל כעניין שבעובדה את טענת המיערער
14 בנוגע למשך תקופת העבודה (14.5 שנה) וכן גם בנוגע למשך העבודה עם המכשיר ביום
15 עבודה נתון (תשע שעות ביום) וביחס למשקל המכשיר (כארבעה ק"ג) ודרך אחיזתו
16 (אבדוקציה של 60 מעלות) הרי שדין טענת המשיב בנדון להידחות.
- 17
- 18 48. עוד טוען המשיב כי המומחה שגה בקביעתו ולפיה מדובר בפגיעה במנגנון המיקרו-טראומה
19 שכן מעדותו של המיערער בביהמ"ש עלה כי הוא ביצע במהלך יום עבודה נתון מגוון פעולות
20 נוספות שאינן כרוכות אך ורק בהחזקת המכשיר, ומשום שהמומחה אף אישר בעדותו כי
21 המיערער נהג להניח את מכשיר הממלי"ז על הרכב המטרתתי בכדי להקל על המאמץ הפיזי
22 אשר כרוך בהחזקתו.
- 23
- 24 49. גם דינה של טענה זו להידחות, שכן יש צורך להוכיח בפן הרפואי כי טיבה של הפגיעה מיעיד
25 על שרשרת של פגיעות זעירות אשר נתנו את אותותיהן בעובד בשילוב עם הוכחת קיומם של
26 אירועים פתאומיים על פני רצף זמן בהיבט העובדתי, דהיינו די בהוכחת קיומן של פגיעות
27 רבות מאוד ומזעריות על פני רצף זמן ממושך בגוף המיערער שהצטברותן עלולה להיות
28 הגורם לנזק המצטבר בכדי שתיגרם פגיעה במנגנון המיקרו-טראומה (ראה: בג"ץ 4690/97
29 המוסד לביטוח לאומי נ' בית הדין הארצי לעבודה ועובדיה כרם, פ"ד נג (2) 529).
- 30
- 31 50. לצורך הוכחת פגיעות מיקרו-טראומתיות (הצטברותן של פגיעות זעירות אחדות שגרמו כולן
32 יחד לנזק הסופי), נדרשים שלושה תנאים: האחד, הוכחת קיומם של אירועים פתאומיים
33 על פני רצף זמן שניתנים לזיהוי ובידוד; השני, הוכחה באמצעות חוות דעת רפואית שטיב

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

- 1 הפגיעה מעיד על שרשרת של פגיעות וזעירות שנתנו אותותיהן בנפגע; השלישי, הוכחת קשר
2 סיבתי בין הפגיעות הזעירות לבין העבודה.
3
- 4 51. ככל שמנגנון המיקרו-טראומה הוכח הרי שיש להידרש למבחן דו-שלבי: ראשית, יש
5 להוכיח קיומו של קשר סיבתי בסבירות העולה על 50% בין תנאי העבודה ובין הליקוי
6 ובנוסף לכך כי ההשפעה של תנאי העבודה על הליקוי היא "משמעותית", דהיינו בשיעור של
7 20% לפחות (ראה: ע"ו (חיפה) 42307-02-14 מ.ח. נ' קצין התגמולים מיום 13.5.2016
8 והאסמכתאות דסם).
9
- 10 52. לפיכך, גם בהנחה שעבודת המיערער אינה כרוכה אך ורק בהחזקה רציפה של המכשיר במשך
11 9 שעות ביום, הרי שדי בהצטברות הרבה של הפעמים שבהם המכשיר הורס על ידי המיערער
12 במהלך שנות עבודתו הממושכות כמפעיל ממלי"ז, על פני אותו מאמר אליו הפנה פרופ'
13 ביקלס ולפיו 28% מאוכלוסיית האנשים בגילאים 40 – 60 סובלת מקרע בגיד הכתף
14 כתוצאה משחיקה ניוונית של גידי "שרוול" הכתף, מאחר והכרעה בנושא קיומו של קש"ס
15 רפואי אינה צריכה להיבחן אך ורק על סמך מחקרים מדעיים או על אסכולות מחקר אלא
16 בעיקר על סמך נתונים עובדתיים, בשילוב הסברים רפואיים הגיוניים וסבירים בנוגע לקיומו
17 של קשר סיבתי אפשרי בין שיטת העבודה לבין מצבו הרפואי של המיערער.
18
- 19 53. בחינת מכלול הנתונים אשר הובאו בפנינו מלמדת בבירור על כך כי המיערער נדרש לאחוז
20 במכשיר הממלי"ז במשך שעות רבות במהלך חודש עבודה נתון, וכי כתוצאה ממשקל
21 המכשיר ומשיטת האחיזה במכשיר עלול להתפתח עם חלוף הזמן קרע בגיד הכתף, נוכח
22 המאמץ הרב וארוך-הזמן המוטל על גידי הכתף בשעת האחיזה במכשיר.
23
- 24 54. ודוק, גם אם לא הוכח על ידי המיערער שקיימת אסכולה רפואית מבוססת אשר קושרת
25 באופן מובהק או חלקי בין תנאי השירות של שוטרי תנועה לבין פגיעות בגידי הכתף
26 המתלה, או כי האסכולה המקובלת אומרת שקיים קשר סיבתי כזה בדרגת הסתברות
27 נמוכה שאינה מגיעה לדרגה של מתקבל מאוד על הדעת, וזאת כפי שסבור פרופ' ביקלס
28 (ראה: חווה"ד המשלימות מהתאריכים 18.6.2015 ו- 23.11.2015; עמוד 11 שורות 25 –
29 32 לפרוטוקול), הרי שעדיין פתוחה הדרך לפני התובע/מיערער להוכיח כי במקרה שלו
30 המחלה נגרמה או הוחמרה עקב תנאי שירותו (ראה: רע"א 8373/96 רפאל מאיר נ' קצין
31 התגמולים, פ"ד נז(1), 931).
32

בית משפט השלום בחיפה

בדלתיים סגורות

ע"נ 6823-01-15

תיק חיצוני: 852027008

1 55. משכך, די בנתונים אלה כדי להניח תשתית עובדתית מספקת לצורך הכרה בעניינו על פי
 2 תורת המיקרו-טראומה מאחר ומדובר ברצף חוזר ונשנה של פגיעות בודדות בעלות אופי
 3 דומה אשר מתרחשות באופן שגרתי לאורך תקופת זמן ממושכת מאוד ולכן אין נפקא מינא
 4 אם המערער ביצע הפסקות יזומות במהלך יום עבודתו או לחילופין נדרש לבצע משימות
 5 נוספות שאינן כרוכות בהכרח בהחזקה בלתי מוסקת של מכשיר הממלאו לאורך כל
 6 המשמרת.

7
 8 56. לפיכך, אנו קובעים שהמערער הוכיח כי מתקיים בעניינו קשר סיבתי משפטי מובהק בין
 9 תנאי העבודה לבין הליקוי, במובן זה שכלל הפגיעות הזעירות אליהן נחשף המערער במהלך
 10 עבודתו גרמו בסבירות רבה ביותר להתפתחות הקרע בגיד הכתף. אשר על כן, אנו סבורים כי
 11 קיימת סבירות של למעלה מ- 50% לקיומו של קשר סיבתי בין השירות לבין התפרצות
 12 המחלה (ראה: ע"א 192/85 קצין התגמולים נ' הכט, פ"ד מד(3), 646).

סוף דבר:

13
 14
 15
 16 57. הערעור מתקבל. אנו מוצאים לנכון לבטל את החלטת המשיב מיום 21.12.2014 ובמקום
 17 זאת אנו קובעים כי מתקיים קשר סיבתי מסוג של גרימה בין תנאי שירותו של המערער
 18 הפגימה בכתפו הימנית.

19
 20 58. בנוסף לכך, יישא המשיב במלוא שכר טרחת המומחים הרפואיים בו נשא המערער (כפוף
 21 להצגת חשבוניות מס כדיון) ובנוסף לכך גם בשכ"ט ע"ד בסכום של 12,000 ₪.

ניתן היום, ח' שבט תשע"ט, 14 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.

פרופ' ולטר מרקוביץ,
חבר הוועדה

ד"ר אלכס קורת,
חבר הוועדה

אפרים ציזיק,
יו"ר הוועדה, שופט

25